

3. oktober 2016

Axelborg, Axeltorv 3
1609 København V

T +45 3339 4000 E info@lf.dk
F +45 3339 4141 W www.lf.dk

Dansk fødevareeksport til USA er højværdi

Den 8. november 2016 afholdes det 58. præsidentvalg i USA's historie. Udfaldet af præsidentvalget kan få betydning for den danske fødevareklynges eksport til USA og andre stillehavslande, herunder Japan. Det skyldes, at forhandlingerne om en handelsaftale mellem EU og USA, lige som ratificeringen af handelsaftalen mellem stillehavslandene, måske vil blive skrinlagt efter præsidentvalget. Især Donald Trump er meget skeptisk overfor handelsaftalerne. Den danske fødevareklynge eksporterer for ca. 5 mia.kr. om året til USA, hvoraf højværdivarer udgør 85 pct..

Denne rapport tager et kig på landet mod vest, den danske fødevareklynges eksport til verdens største økonomi og betydningen af det forestående præsidentvalg.

Den amerikanske økonomi

Målt på BNP er den amerikanske økonomi verdens største økonomi¹. USA er rige på naturressourcer og blandt de førende indenfor teknologi. Syv år efter finanskrisen er det lykkedes den amerikanske økonomi at komme godt ud af krisen. BNP er steget med 10 pct. i forhold til "pre-crisis peak", og den amerikanske arbejdsløshed er faldet til niveauet før krisen (5 pct.).

En ny rapport fra OECD påpeger dog også, at den amerikanske produktivitet er aftaget i de fleste brancher, og fortsætter denne tendens kan det skabe udfordringer, navnlig i form af fortsat stigende indkomstulighed og lavere levestandard for nogle grupper².

Nøgletal, 2015

	USA	Danmark
Indbyggertal, mio.	321,4	5,7
BNP mia. US\$	17.947	295
BNP pr. capita US\$ (2010)	51.486	58.207
Areal, 1.000 ha	9.883.151	4,3
Produktion, mio. kg.		
Grisekød	11.100	1.954
Oksekød	10.800	135
Fjerkrækød	28.800	147

Kilde: Verdensbanken, USDA, Danmarks Statistik

¹ Verdensbanken

² OECD Economic Surveys: United States 2016

Det amerikanske præsidentvalg og handelsaftalerne TTIP og TPP

Valgkampen har indtil nu været kendetegnet ved at være mere nationalistisk og populistisk end tidligere valgkampe. På trods af splittelsen i sit eget parti og Hillary Clintons store forspring fra starten, har Trump på det seneste halet ind på Clinton, og valget ligner mere og mere et næsten dødt løb imellem de to kandidater. Hvem der ender som vinder af valget, kan have stor betydning for Danmark. Trump, der bl.a. har udtalt sig meget negativt omkring frihandelsaftaler, vil sandsynligvis bringe politisk og økonomisk usikkerhed med sig ind i Det Hvide Hus. Denne usikkerhed vil i sig selv kunne komme til at påvirke verdensmarkederne og i sidste ende også Danmark negativt.

Handelsaftalen *Transatlantisk Partnerskabsaftale om Handel og Investering* (TTIP) er en frihandelsaftale, som sigter mod afskaffelse af toldsætter og andre handelshindringer mellem EU og USA for varer, tjenesteydelser og investeringer. Aftalen bygger bl.a. på et tættere reguleringsmæssigt samarbejde om udformningen af ny lovgivning, harmonisering på udvalgte områder og gensidig anerkendelse af regler, hvor det praktisk lader sig gøre. Aftalen vil resultere i verdens største frihandelszone, hvis den implementeres. Aftalen vil betyde, at det vil blive lettere at afsætte danske varer i USA og vi vil kunne få adgang til flere amerikanske varer. Aftalen vil potentielt føre til øget dansk eksport på flere milliarder kroner og skabe tusindevis af jobs i Danmark. Analysehuset Copenhagen Economics har i en analyse udarbejdet for Udenrigsministeriet vurderet, at en ambitiøs aftale vil kunne løfte den danske vareeksport til USA med 14 %.

Forhandlingerne er imidlertid kommet under pres, på trods af aftalens store potentiale. Den tyske økonomiminister Sigmar Gabriel erklærede forhandlingerne fallit i august, og efterfølgende opfordrede den franske vicehandelsminister Matthias Fekl til at opgive forhandlingerne med USA, da han mente, at den folkelige opbakning var væk. Kritikken går især på kapitlet om investeringsbeskyttelse og virksomheders mulighed for at indbringe national lovgivning for international voldgift med krav om økonomisk kompensation i tilfælde af direkte eller indirekte ekspropriation af investeringer. Derudover påpeger kritikerne, at en aftale vil forringe standarderne for især fødevarer i EU og betyde en udkonkurrering af bl.a. oksekødsproduktionen i EU. EU forventes at diskutere emnet på næste EU-topmøde i oktober. Op til mødet har 12 EU lande inklusiv Danmark gjort opmærksom på aftalens vigtighed for EU.

På den anden side af Atlanten er fokus på valgkampen. Meget tyder på, at udfaldet af valget vil få betydning for TTIP og TPP (*Trans Pacific Partnership* - Stillehavsaftalen). Trump har talt imod frihandelsaftaler som TTIP og TPP, og Clinton er fulgt med og har udtalt, at hun som præsident ikke vil gå med til handelsaftaler, der fører til tab af amerikanske arbejdspladser. Retorikken i den amerikanske valgkamp kan føre til, at begge aftaler falder på gulvet. For selvom TPP er underskrevet, er den ikke ratificeret endnu og bliver det måske aldrig af USA med en ny mand eller kvinde ved roret. Der har været spekulationer om, at Barack Obama måske vil ratificere aftalen i "lame duck" perioden, umiddelbart efter det amerikanske præsidentvalg i november og inden indsættelsen af en ny præsident i januar 2017.

Hvis TPP bliver ratificeret, så vil det kunne have negative konsekvenser for EU og Danmark. TPP aftalen betyder bl.a., at europæiske varer får dårligere konkurrencevilkår på det japanske marked end USA, og EU og Danmark

risikerer derfor at tabe markedsandele i disse lande. Det har særlig relevans for den danske fødevareklynges eksport af svinekød til Japan, hvor USA (og Canada) i medfør af TPP-aftalen har fået en særdeles favorabel adgang til det ellers svært beskyttede japanske marked for svinekød. Den danske svinesektor står til at kunne miste betydelig markedsandele i Japan, hvis TPP-aftalen træder i kraft før en EU/Japan-frihandelsaftale. Japan forventes at ratificere TPP-aftalen i løbet af de kommende måneder. TPP-aftalen kan træde i kraft med gensidig virkning for Japan og USA, når Japan og USA har ratificeret.

Lande der har underskrevet TPP aftalen

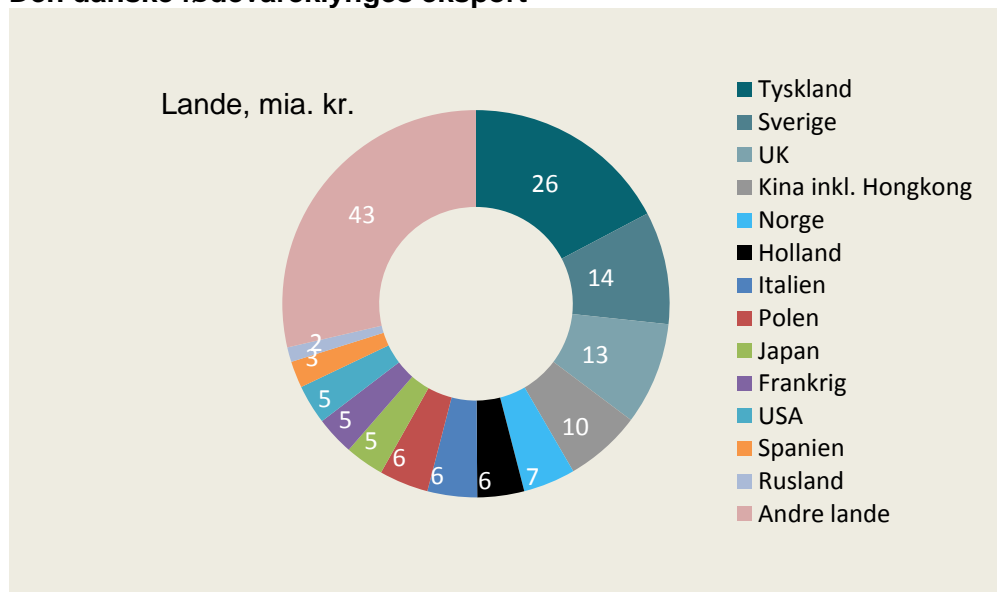

TPP-aftalen har derfor gjort det endnu mere presserende at få TTIP og frihandelsaftalen med Japan i hus, for at europæiske og danske virksomheder kan have optimale konkurrencevilkår på de globale markeder.

Det japanske marked er det næst vigtigste eksportmarked uden for Europa for den danske fødevareklynge og der er en reel risiko for, at den danske fødevareklynge mister fodfæste på det japanske marked, hvis USA får væsentligt bedre handelsvilkår end os.

Det kan til gengæld blive en fordel for EU og Danmark hvis TPP falder på gulvet – og hvis det lykkes for EU og Japan at komme i mål med den frihandelsaftale, som er i gang med at blive forhandlet på plads. Det vil kunne bane vejen for yderligere fødevarereksport til Japan. Forhandlingerne mellem EU og Japan startede i marts 2013 og forventes afsluttet inden for de kommende 6 måneder. Herefter udestår dog en teknisk færdiggørelse af den omfattende aftaletekst, som typisk tager 1-2 år, hvorefter udestår godkendelse i Rådet og Europa-Parlamentet samt en national ratifikation i alle EU-lande.

Den danske fødevareklynges eksport

Kilde: Landbrug og Fødevarer pba. Statistikbanken

Danmarks eksport til USA

Den danske eksport til USA har siden finanskrisen udviklet sig positivt, og nåede således i 2015 en værdi på knap 53 mia. kr. Især de seneste år har Danmark oplevet en stor stigning i eksporten til USA. Dette har i nogen grad været båret af USA's økonomiske vækst siden 2009. En stor del af stigningen i eksport til USA er kommet siden 2013, hvor eksporten steg fra 40 mia. kr. i 2013 til knap 53 mia. kr. i 2015, en stigning på 31 pct.

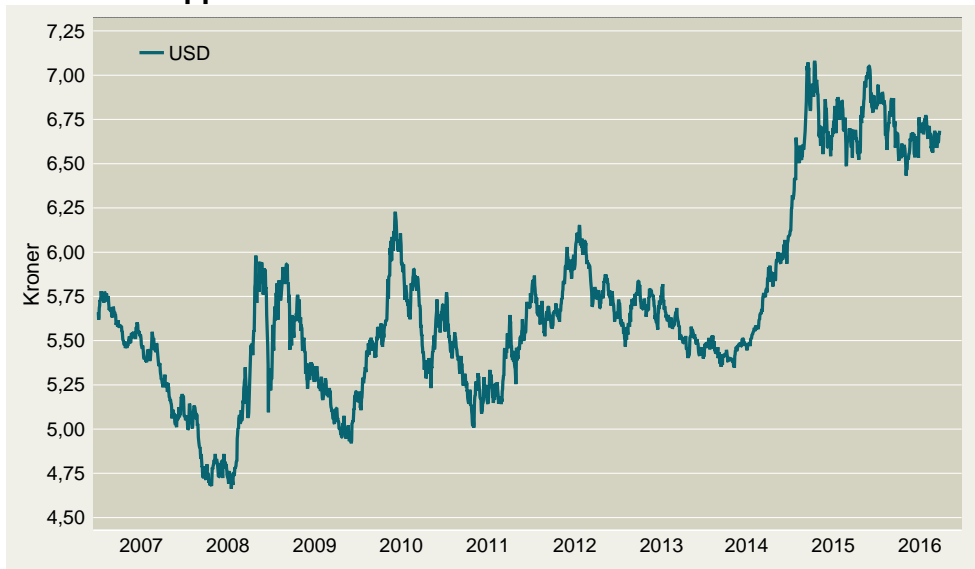
Dansk eksport til USA

Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken.dk, udenrigshandel

Stigningen i eksporten har bl.a. været hjulpet godt på vej af, at dollaren er apprecieret overfor den danske krone, hvilket har betydet, at danske varer er blevet relativt billigere i forhold til varer fra USA. Dermed har danske eksportvirksomheder opnået en forbedret konkurrenceevne.

Dollaren er apprecieret

Kilde: Macrobond

Medicinske og pharmaceutiske produkter, maskiner og tilbehør til industrien, forarbejdede varer, kraftmaskiner og motorer og tekniske og videnskabelige instrumenter, udgør de fem vigtigste varegrupper, der eksporteres til USA. Tilsammen udgør disse fem varegrupper 35 pct. af Danmarks samlede vareeksport.

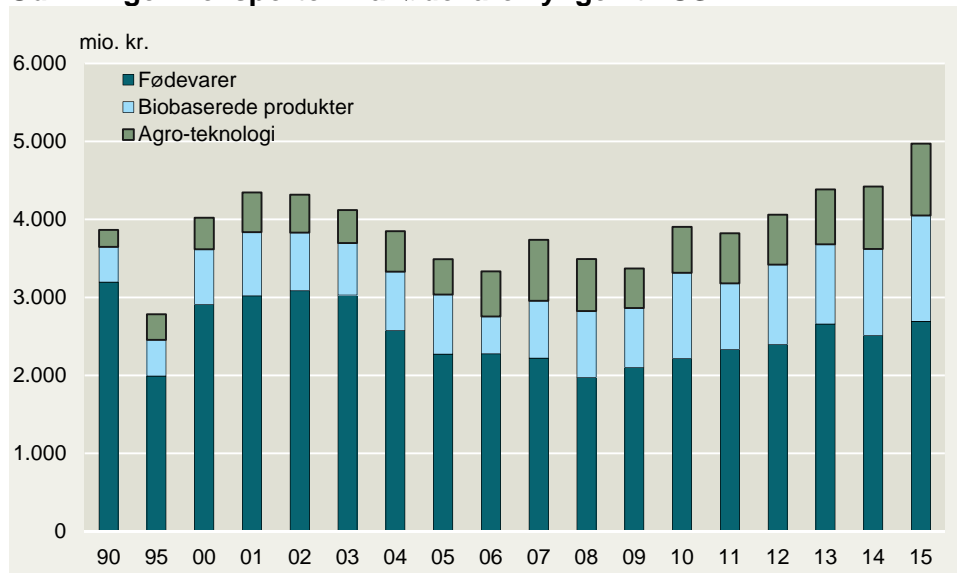
De 5 vigtigste eksportvarer

	2013	2014	2015
	mio. kr.		
Danmarks samlede vareeksport	40.327	41.272	52.970
De 5 vigtigste SITC-varegrupper:			
1. Medicinske og pharmaceutiske produkter	6.349	5.861	7.151
2. Maskiner og tilbehør til industrien i.a.n.	2.564	2.865	3.645
3. Diverse forarbejdede varer, i.a.n.	2.849	2.685	2.871
4. Kraftmaskiner og motorer	945	1.327	2.457
5. Tekniske og videnskabelige instrumenter i.a.n.	1.731	1.756	2.370

Fødevareklyngens eksport til USA

Den samlede danske vareeksport til USA er de seneste år vokset, og samme tendens ses for eksporten fra den danske fødevareklynge. De amerikanske forbrugere har de seneste år udvist stigende efterspørgsel efter produkter fra den danske fødevareklynge, hvor eksporten udgjorde 5 mia. kr. i 2015, hvilket svarer til 10,6 pct. af den samlede danske vareeksport til USA.

Udviklingen i eksporten fra fødevareklyngen til USA

Kilde: Landbrug og Fødevarer pba. Statistikbanken

Det er især svinekød, der eksporteres til USA, og USA var således blandt top 10 af de største aftagere af dansk svinekød i 2015. Den danske eksport af svinekød er koncentreret om de traditionelle ben-varer (grill-produkter), herunder babyribs og spareribs. I 00'erne var efterspørgslen efter svinekød faldende, men i 2010 vendte kurven, og efterspørgslen er således steget med 18 pct. fra 2010 til 2015.

Eksport af svinekød til USA under pres

Der forventes en stigende produktion af svinekød i USA ifølge det amerikanske landbrugsministerium, USDA. Denne stigning forventes at presse producenterne og øge eksporten af amerikansk svinekød. Siden starten af året har USDA hævet deres forventninger til svineproduktionens størrelse to gange. Ifølge USDA og Rabobank forventes det, at den samlede produktion af kød i USA vil stige med 2,5 pct. årligt frem mod 2018. Den amerikanske efterspørgsel for kød får svært ved at følge denne udbudsstigning. Derfor forventes derfor et pres på priser og indtjening for de amerikanske husdyrproducenter, konkluderes det. Rabobank forventer dog ikke, at priser og indtjening kommer ned på tilsvarende lavt niveau, som man så tilbage i 2008 og 2009.

Som følge heraf forventer USDA, at den amerikanske eksport af svinekød vil stige 4 pct. i 2016, og at den amerikanske import af svinekød vil falde med 10 pct. i 2016. Den danske eksport af svinekød til USA består hovedsageligt af grill-produkter, og denne kategori forventes ikke store udsving som følge af stigende kødproduktion i USA, men er til gengæld afhængig af det amerikanske grillvejr.

Udover svinekød er det enzymer, sammensatte fødevarer samt maskiner til næringsmiddelindustrien -og jordbrug, som den danske fødevareklynge eksporterer til USA.

Fødevareklyngens eksport til USA

	2000	2005	2010	2015
	— mio. kr. —			
Svinekød	1.612	1.147	879	1.036
Enzymer	455	613	900	956
Sammensatte fødevarer	65	152	343	497
Maskiner - næringsmiddelindustrien	275	275	328	483
Maskiner - jordbrug mv	81	95	163	391
Kiks, brød og bagværk	457	299	257	390
Mejeri	472	468	367	363
Andre varer	605	440	668	856
Samlet	4.022	3.489	3.905	4.972

Kilde: Landbrug og Fødevarer pba. Statistikbanken

Højværdivarer

Eksporten fra den samlede fødevareklynge til USA i 2015 var på knap 5 mia. kr.. En stor del af disse varer blev afsat til priser der lå over EU-gennemsnittet. Ved at sammenligne den danske fødevareklynges eksport til USA med tilsvarende varer fra samtlige EU-lande viser det sig, at hele 85 pct. heraf er højværdivarer³. Herved forstås varer, der opnår en merpris på 20 pct. eller mere i forhold til gennemsnitsprisen for en tilsvarende vare eksporteret af samtlige EU-lande. Den danske fødevareklynge eksporterede således højværdivarer for 3,9 mia. kr. til USA i 2015. Den store andel af højværdivarer i eksporten til USA understreger, at der skal fremstilles produkter af særligt høj kvalitet, hvis man vil sælge til det amerikanske marked. Det skyldes ikke mindst, at USA selv har en betydelig landbrugsproduktion, der på mange måder ligner den danske.

³ Højværdivareopførelsen skal tages med et vist forbehold, navnlig på landsniveau.

Landbrug & Fødevarer

Axeltorv 3
1609 København V

T +45 3339 4000
F +45 3339 4141

E info@lf.dk
W www.lf.dk

Yderligere kontakt

Frank Øland
Louise Nyborg

3339 4252 frha@lf.dk
3339 4364 lou@lf.dk